

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 „ —
Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyiltér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

A városok mozgalma.

Ismeretes az a mozgalom, melyet a városok indítottak meg abból a célból, hogy zilált anyagi helyzetükön segítsenek. — A városok mindegyike a saját erejökre voltak hagyatva és gyakran polgárainak rendkívüli megterhelésével tudták előteremteni a legszükségesebb anyagi eszközöket, melyek háztartásukra ugyszólván nélkülözhetetlenek. Sok helyen a városi pótdó a száz százalékot is meghaladta. De még ezen nagy áldozatok sem voltak elegendők, hogy lépést tartassanak a kultúra fejlődésével, hogy intézményeiket oly alapokra fektessék, melyek megfelelnek az idők követelményeinek. Tisztviselőiknek csaknem mindenütt nyomoruságos fizetést kénytelenek adni, melyből alig képesek magukat és családjukat fentartani.

Az állam rendkívül sokat követelt tőlük, de annak fejében nem adott semmit. Az államnak a városok valóságos igavonói, végrehajtó közegei, — tisztviselői ki vannak téve a birságotásoknak, felfüggesztésnek, elcsapatásnak, ha nem felel-

nek meg az állam követelményeinek. Méltó és igazságos tehát, hogy hozzájáruljon azokhoz a terhekhez, melyeket a városoknak kell viselniük. Ez végre valahára talán megvalósul.

E hó első napjaiban tartotta Budapest az e célból kiküldött albizottság értekezletét, melyen Holló Lajos országgyűlési képviselő elnökölt és terjesztett elő egy javaslatot, mely alkalmas leend arra, hogy a városok anyagi helyzetén segítsen. A tervezet alapgon dolata az államsegélyezés. Ez az egyedüli helyes és igazságos alap, melyen a rendezésnek történnie kell. Mert ha igaz, hogy a városok az ország kulturális gócpontjai, ahonnan a vidékre is szétárad a közművelődési elem, akkor méltányos és igazságos, hogy ezen kulturális gócpontok fentartásához hozzájáruljon az országnak minden polgára.

Az államsegély körülbelül évi 8—10 millió koronát tenne ki, melyből azon városok részesülnének legnagyobb arányban, melyek leginkább el vannak maradva, vagy eladósodva. A tervezet még sok torturán, sok módosításon megy ke-

resztül, míg törvényhozásilag elfogadva lesz. Nem felesleges azonban már most felhívni városunk intéző köreinek figyelmét, hogy résen legyenek, nehogy az elosztás Szatmárra nézve sérelmes legyen. Kétségtelen dolog, hogy minden város igyekezni fog az ő érdekeit előtérbe vinni és itt valóságos verseny fejlődik ki, hol a szemérmesebb fogja huzni a rövidebbet.

Szatmár város rendkívül sokat tett ugy szépiészeti, mint kulturális tekintetből. Rövid pár évtized alatt olyan rekordot csinált, mely az ország elsőrangú városai közzé emelte. Természetesen, ennek a polgárság issza a levét, ez viseli a nap terhét és melegét. A sokszor horribilis pótdó sulyosan nehezült vállaira, de kitartott, hogy el ne maradjon a többi fejlődésben levő városoktól. Méltó és igazságos tehát, hogy ezen a terhen könnyítve legyen, hogy a polgárság is könnyebben tudjon felélegzeni a megélhetés nehéz gondjai között. Szatmárt méltán megilleti, hogy a legelső között forduljon felé a kormány figyelme és hogy a legelső között vegye ki részét abból a rekompensációból, melyet az

Heti — Level.

A Balaton mellől.

Irta: Bodnár Gáspár.

Szép és komoly volt a munka, amit ott a fővárosban a kurzuson végeztünk. De mikor elvégezte az ember munkáját és kilép azokba a fülsiketítő zajos utcákba: bizony, hogy nincs kedve még egy napig sem ott maradni.

Izzó kánikulában ég ez a kifáradtnak látszó város. Sorvasztó kedvetlenség ül a magas épületek ablakaiból kandikáló arcokra. Az aszfalt meg oly forró az ember lábai alatt, mintha izzásban lévő kályha-oldal égetné.

Szalad is innen most, aki csak tud. Pedig ebben a sivár aszályban is igyekeznek rángatásban tartani az emberek idegeit. Olyan pocsek, malaczkodó szindarabokkal például, mint — a Berta „Panamája”.

Mondják, hogy Budapestet ilyenkor csak a szalmaözegek szeretik. Ezt nekem a kupéban különben egy volt fővárosi szalmaözege árulta el, aki — most büntetésből vidékre került. S aki örökös duzzogásra álló arcával vádolja volt kollegáit, kik feleségüket a fürdőkre küldik, hogy ők itt Pesten szalmaözegek maradhassanak. Ezért kell nekik a fizetési pótlék.

De igazán, mit törődöm én már Budapesttel, mikor immár itt ülök a délvasúti kupéban, akár emberektől megült forró vizes üstben.

Amilyen gyorsan csak lehet . . . rohanok jó magam is . . . a szép, főséges Balaton felé . . .

Ötödikszer sietek feléd hazám gyöngye, Adriának lehullatott könyveseppe.

Azt mondja ugyanis a rege, hogy egykor nagy tenger, az Adria hatalmas ágya volt ez a szép, nagy vidék. Isten életrevaló,

hatalmas népnek szánja. El kell . . . délnek kell költöznie a nagy tengernek. Hogy szerette pedig ezt a helyet! Szinte sirt, zokogott bele. S mikor bucsuzott . . . még egyszer visszatekintett, mint a lemenő nap. — És ekkor utolsó könyveseppe . . . a Balaton mint . . . magyar tenger itt maradt. Itt maradt nekünk, hogy még az anglus is megcsudálta.

— Ez Isten szeme . . .

— Ennél szebb a világon nem található.

Igen, ötödikszer megyek, rohanok feléd. És ugy elmondogatom most is, mint mindig. Akár a gyermek anyjának. Akár a szeretett — a szerelmesnek. Akár a tavasz . . . a már hűlőben levő szívnek.

— Vajjon hullámszani, ringani fogsz-e előttem, mikor újra meglátlak, mint az én nemzetem költőinek zengő nyelve? Vagy esendes leszel, mint a lelkiismeret, mikor nyugszik. Éjszaka a párnája, csillag a takarója.

CSAPÓ LAJOS

ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálak,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindennemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalom szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.
Nagy raktár honi és angol szöveteiben.

Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS**, szabómester.

állam nyújtani akar. De ez minden-
esetre attól függ, miképpen fogják
városunk vezető emberei képviselni
azokat az érdekeket, melyek az el-
döntésnél a mérleget hivatják javára
billenteni. Gondunk legyen tehát
ezen nagyfontosságú ügy fejlemé-
nyeire, hogy kellő időben ott le-
gyünk, midőn cselekedni kell.

A biztosítás.

A fejlődés és ujtás korát éli ma Ma-
gyarország. Mindenféle ujtás és fejlődés te-
herviselést von egész természetszerűen maga
után. Ezt a teherviselést leginkább a kis
existenciák érzik meg. Minden számottevő
tényezőnek erkölcsi kötelessége odahatni,
hogy a társadalom zömét képező kisemberek
elkerülhetetlen s önként előtérbe nyomuló
teherviselésén könnyítsen. Erre igen sok
alkalom kínálkozik bár, de sajnos az olyanok,
akik egyéni tulajdonságaiknál fogva előkelő
állást töltenek be, vagy anyagi körülménye-
iknél fogva a kisemberek körén kívül esnek
és élnek, legnagyobb részben kivonják magukat
az ujtásokkal szorosan összefüggő szervezke-
dés irányítása alól, biztonságuk tudatában nézik
a kicsinyek vergődését. Tisztelet a kivételnek.
Ilyenek azonban kevesen vannak, pedig megfor-
ditva kellene lenni, hiszen noblesse oblige.

Nem célja ennek az cikknek az ujtá-
sokkal összefüggő teherviselések felett aka-
démikus fejtegetésekbe bocsátkozni, csupán a
mindennapi megélhetéssel szorosan összefüggő
biztosítási kérdéssel kíván foglalkozni néhány
szóval, a napról-napra emelkedő teherviselések
megkönnyítése céljából.

Nem csak egyeseknek áll érdekében
megszerzett vagyonának minden eshetőséggel
szemben való megőrzése, biztosítása, hanem
magának a nagy társadalomnak is azért, mert
egyesek vagyonának biztonsaága az alapja köz-
gazdasági jólétnek, boldogulásnak megelé-
desnek és az államélet harmónikus munkájának.

Magyarország tekintélyes emberei közül
igen sokan néhány évtized előtt biztosítói
részvénytársaságokat alakítottak azért, hogy

a kisembereknek módot nyujtsanak és alkal-
mat adjanak bizonyos ellenszolgalmányok,
biztosítási díjak befizetése által vagyonuk
megőrzésére. Kétségkívül elismerésre méltó
cselekedet volt ez akkor, de ma már a vál-
tozott viszonyokra való tekintetből, azok a
feltételek, amikkel a köz és magánérdekeiket
szolgálják idejüket multák, tarthatatlanok és
közgazdasági tekintetéből károsak és az ál-
lamfentartó szerényebb viszonyok között élő
nép anyagi rovására esnek. Át kell a bizto-
sítási részvénytársaságokat szövetkezeti ala-
pokon reformálni. Hogy mennyire kívánatos
volna ez: mutatja Gazdák Biztosító Szövet-
kezetének 8 éves fennállása és munkássága.
Igy átreformálva a biztosítás nagyon sokat
hagyna meg a biztosító felek zsebében. Más
és sokkal előnyösebb intentiói vannak a szö-
vetkezetnek, mint a részvénytársaságoknak. A
A szövetkezetek tagjaik előnyéért dolgoznak,
a részvénytársaságok pedig egyesek érdekeit
szolgálják. Ez a multban legkivált a biztosi-
tási téren jó és jogosult volt, jogosultnak ugyan
még ma is jogosult, de nem jó, sőt a biztosító
felekre egyenesen káros. Ezt mindenki tudja
és érzi, segíteni ezen a bajon még sem akar,
pedig módjában volna mindenkinek, abban
készséggel támogatna kötelességszerűen min-
den törekvő embert a Gazdák Biztosító Szö-
vetkezte. Amilyen ifju ez az intézmény, olyan
számottevő annak vagyonja és páratlan a szerve-
zése és vezetésében megnyilatkozó erkölcsi erő
és tisztesség, a mi mindenféle tőkénél töb-
bet ér.

A laikus közönség azt hiszi, X vagy
Y biztosító részvénytársaság, mert nagyobb a
vagyonja több biztosítékot nyújt a biztosító felek
részére, mint a minőt a kisebb tőke és vagyon-
nal rendelkező intézetek nyújthatnak. Ez
tévedés. A biztosítási eljárás minden jól ve-
zetett intézetnél azonos kell, hogy legyen
és így helyes. Ez pedig abban áll, hogy
mindenik iparkodik megválasztani rizikóját
és azon van, hogy minél szélesebb kör-
ben ossza el a magára vállalt kockázatát
a viszontbiztosítások révén. Ebből tehát ön-
ként következik az, hogy biztonság szem-

pontjából minden reálsan vezetett biztosító
intézet egyformán jó. De igazán az a biztosító
intézet jó, amelyik legkivált a kisembereknek
legtöbb kedvezményt nyújt. Legtöbb kéz-
vezményt pedig a szövetkezeti alapon szervezett
biztosítási intézetek nyújthatnak. Ezért kel-
lene a meglevőket olyan alapokra fektetni
mint a minőn a Gazdák Biztosító Szövetke-
zete nyugszik.

A legtökéletesebb az lenne, ha az
összes biztosítási üzletágakat állami keze-
lésbe vennék át. Ha el lehetett venni meg-
felelő kártalanítások ellenében a magántulaj-
donokat képező regálékát, miért ne lehetne a
biztosításokat államosítani. Ha azután ma-
radna egyik másik intézetnek nagy vagyona
alapíthatnának azok segélyével nagyiparu
vállalatokat. Sok felől hangoztatják, hogy ez
sohasem fog megtörténni, azért mert hatalmas
magánérdekekre ütközik. De hát a magánérde-
kek előbbre valók, mint az állam érdeke?
Nem lehet messze az az idő, amikor ezt a
kérdést így fogják megoldani. Természetesen
jobb volna előbb, mint később. Legalább
akkor hamarabb megszűnnének azok az ano-
máliák, amelyek a mai biztosító intézetek
égise alatt, merem állítani az intézetek ve-
vezetőségeinek akaratán kívül, sőt tilalmuk
ellenére, lépten-nyomon előfordulnak, a létért
küzdő és mindenáron üzletet csináló alkalm-
mazottak részéről. Nem lehet egyetlen ember
a hazában, aki el ne ismerné és be ne látná
azt, hogy a biztosítási üzlet szép tiszta, ha
tisztán kezelik és feltétlenül szükséges üzlet-
ág és mégis mit látunk és tapasztalunk, azt
hogy erre a tere nálunk nem éppen az elitje
megy az embereknek. Az igaz, hogy itt pon-
tosságra, szorgalomra és tevékenységre van
szükség, szóval dolgozni kell. A dolog pedig
sok embernek nem kenyeré, ez pedig onnan
van, mert sem az iskolák, sem pedig a tár-
sadalom más intézményei az ifjúságot a
munkához nem szoktatják. Léhán könnyen
engedik élni a fejlődő embert, a maga és a
társadalom rovására, léha élet természetes
következése az elzúllás és sok esetben az
öngyilkosság. A legtöbb öngyilkosságot a
rossz nevelésnek lehet tulajdonítani és azon
félszeg gondolkodásnak a mi a társadalom-
ban meg van, hogy inkább megy egy kishi-
vatalnok gyermeke is 60 koronás díjnoknak,
mert ott „Tekintetes urnak” csufolják mint
éppen biztosítási hivatalnoknak, kereskedőnek,
vagy iparosnak. No hát ez egészségtelen ál-
lapot, ezt orvosolni kell, az orvosa pedig nem
lehet más, mint a társadalom.

Ma már nem derogálhat magán embe-
reknek biztosítások szerzésére vállalkozni,
hiszen erkölcsi testületek is kezdenek azzal
foglalkozni. Ez utóbbinak két előnye van
első az, hogy az erkölcsi testületek révén
szerzett tömeges biztosítások után jutalék
fejében szép összeg verődik össze, amit nem
egyesek kapnak és költenek el, hanem azt
bizonyos célok szolgálatára rendelik. Ilyen
tevékenységre vállalkozott legutóbb a gör-
keleti szerb nemzeti egyház, és az Orsz.
Kath. Magyar Iskolaegyesület, amely ebből
a munkásságából befolyó jövedelméből sze-
gény iskoláit és tanintézeteket akarja segé-
lyezni. Ez nemes és értékes törekvés. Bizony
ha azt akarjuk, hogy jó iskoláink legyenek
az egész társadalomnak össze kell fogni, mert
az téren mutatkozó hiányokat, gróf Apponyi
maga is elismerte, az állam egyedül pótolni
képtelen. Nem lehet kibeszélni semmit.
Használ a szegény elfoglalt népek az, ha
valamely erkölcsileg kifogástalan és minden
tekintetben megbízható testület veszi kezébe

— Vagy haragosan zöldelni, sápadni,
kékülni fogsz, mint mikor vad szenvedély
kezd csatáját keblünkben . . . ?

* * *

Fütyöl, huhog a gőzgép. Egy ideig még
két magas töltés közt zakatol. Egyszerre,
mintha elvágnák . . . előttem terülsz el cse-
des, nagy képe a nyugodt, magas égnek,
melyről tüzesen süt le a júliusi delelő.

— Itt van ő!

— Ez a Balaton! kiáltják, akik még
sohasem látták.

Egy kedves ifjunak eláll a lélegzete.
Szeme oda tapad. A leánykának meg köny-
rezen gyönyörű kék szemében.

Jómagam figyelem e jelenségeket, aztán
végig mérem tekintetemmel tündéres tó egész
nagy tükrét, mely közepén emelkedő, mint a
domboru tükrök. És lelkemben egész gondo-
latfolyamat hullámoz, akár a tó csendes,
sóhajós hulláma.

— Szébb vagy öregem . . . Ah nem
. . . Ifju vagy! Még ifjabb, mint voltál.
Szelid a tekinteted, békítő a képed. Igazság
a létezésed. Isten tanúsága a gyönyörűséged.
A bölcsész argumentuma a megjelenésed.
Hogy van örök szép. Mindig szép. Mindig ön-
magában szép. Amely valahányszor látjuk
ujjáteremti egész benső világunkra. Az em-
léket, mely hozzád fűz. Az eszmét, mit kép-

viselsz. A gondolatot, mit úgy szakasztasz ki
lelkemből, mint Mózes vesszője — a forrás
vizét.

Hát maradjatok csak ti ott a nagy vi-
lág zajában.

Én kebled hullámaiba ereszkedem cse-
des Balaton! S te szeliden simogatód ide-
geimet . . .

Az öreg Korányi, itt nyaraló büszkesé-
günk, nagynevű orvosunk tudományos érvek-
kel bizonyítja, hogy a Balaton vize határo-
zottan *villódzik*. Villanyoz tehát. Nekem
nem kell, hogy bizonyítsa. Érzem. *Megifjít,
meggyógyít*, tavaszt visz a lelkembe.

* * *

Ebédelünk. Vihar sóhajt a távolból.
Még csak a házi gazdám tudja; mi lesz.
Egyszer csak mosolyogva mondja:

— Már haragszik!

— Már háborog . . .

Felállunk. Magaslatról nézzük haragos
sodrait. Majd a hullámok ezzel tornyosulnak.
Villámlik . . . Csattog. Megered a zápor.
Minden . . .

Hullámozó Balaton tetején
Csolnakozik egy hajós legény . . .

Csak kevés idő kell. Ime ismét kék az ég.
Csendes, fűnségesen szép a mi kedves tün-
dérünk — a Balaton.

(Balatonföldvár.)

a biztosítási ügyek szerzését. Nemcsak olcsóbbá lesz az, hanem teljesen ki lesz zárva mindenféle visszaélés lehetősége, aminek pedig oly gyakran ki vannak téve a jóhiszemű egyszerű emberek.

Koronázza siker az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület törekvését és a fenti célok szolgálata érdekében vele szerződött segítő társának a Gazdák Biztosító Szövetkezetének jóindulatú munkásságát.

Az ideai esztendő.

A komoly emberek s különösen azok, kiknek vállait nagyobb számu családtagok fenntartásának gondjai terhelik, úgy újév táján rendszeren elmélkedni szoktak a felett, hogy milyen volt az elmúlt esztendő és milyen lesz az új. A jelen esztendőnek közepét éljük. Láttuk multját és következtethetünk a végére. Sajnos, szép reményeink, úgy látszik, nem válnak valóvá. Az idők járása felett mi nem rendelkezünk, de látva a felettünk elvonuló zord idöket s ezek nyomában következő gazdasági nyomorúságainkat, gondolkodóba kell esnünk a felett, hogy gyarló emberi eszünkkel és előrelátásunkkal miképp védekezzünk az előre látható drágasággal és egyéb bajokkal szemben.

Az ideai esztendő már is rászolgált arra, hogy az abnormis esztendők közzé sorozzuk. Kánikulai hőség és novemberi hűsülédés váltják fel egymást. A tavaszi növények, mintha a földhöz lennének ragadva, nem bírnak, sőt már nagy részük el is késett fejlődni. Zab nincs. A buza legalább ezen a vidéken üszkös. Rozs ritka. A tengeri hol sül a melegtől, hol sárgul a hidegtől, de fejlődni, nem fejlődik. A takarmányt illetőleg, ezen esztendő a leginségesebbek közzé számítható már mostantól fogva is.

A búzát — már a milyen minőségű lesz — már is szedik 20 koronájával mázsáját. A tengeriért piacon 15—16 koronát fizetnek. És ezekhez alkalmazkodnak a többi terményárak is.

A mult évben a szarvasmarha és más jószágok az ára oly fokra lépett, mint amilyet talán sohasem ért el. Alig egy esztendő alatt ezen árak annyira leszállottak, hogy alacsonyabbak sem igen voltak, mint most. Mire törekedjék hát a gazda, magtermelésre vagy állat-tenyésztésre?

Mindenesetre ez még megoldatlan kérdés. A legkitünőbb nemzetgazdászok kalkuláit, alig egy évi időköz halomra döntötte.

Ha jó termés van és meglehetősek a gabona-árak, ebből minden néposztályra haszon háramlik. A gazdának több van eladója és pedig jó áron. Birja fizetni a közterheket, jut belőle a kereskedőnek és iparosnak és jut valami a földjavításra is. De különösen jut és kenyeret ad közvetlenül vagy közvetve a földmivelő munkás-osztálynak. Mig ellenben, különösen ezen néposztály van kitéve a bizonytalanságnak és sokszor az inségnek. Ha ezen néposztály megélhetése nincs biztosítva és már meglehetősen kifejlett életigényeit nem tudja kielégíteni, következnek a nagyobb és igen komoly társadalmi bajok. Általános eladósodás, kivándorlás és szociális

kirohanások, melyek a tulajdon szentségét is veszélyeztetik.

Hogy ezen bajok be ne következzenek, idejekorán kellene elejtük venni. Mert, hogy mindezekre már is van elegendő ok, ki fog tűnni az alábbiakból.

Csekélységem már évek óta hirdetem és ezen meggyőződéseim nem változott most sem, hogy a nép elszegényedését és igényeinek megnövelését a gombamódra felszaporodott apróbb pénzintézetek segítették elő. Kimerült azután a hitel, megmaradtak az igények. Következett Amerika, mert a földosztás egyelőre fucsosot vallott. Amig az amerikai kázás tartott, más gazdasági viszonyok fejlődtek ki. A földbirtokos és nagybérlo úgy rendezkedett be, hogy minél kevesebb emberi kézre legyen szüksége. Az itthon maradt család gazdasági tevékenységét a lehető legkisebbre redukálta s megszakította azon gazdasági összeköttetéseket is, melyek azelőtt közte és nagyobb birtoktestek között fennállottak. Feleslegesek voltak, mivel az amerikai pénz mindent fedezett. Megindult a visszavándorlás. Sok egészséges munkáskéz érkezett haza s fognak érkezni ezentúl is, csak legyen mivel hazajönni. Ezek már megváltozott gazdasági viszonyokat találtak. Ők a helyi gazdasági viszonyok között feleslegeseznek látszanak. Pedig dolgozni, keresni és élni nekik is kell. Amig tart az amerikai keresmény, nem lesz baj, de hogy azután mi lesz, a jó Isten tudja.

Visszatérve a jelen évre, nem kerülheti el figyelmünket a következő körülmény sem. A mult évek magas marha-árai kecsesgetőleg hatottak az állat-tenyésztésre. A legszegényebb ember is igyekezett egy-két tehencskére, borjura szert tenni. Már ebben az évben a félbefektetési árt elvesztette a takarmány-hiány folytán, nincs-e veszélyeztetve a még megmaradt érték is? Haszonról még a legrendezettebb nagyobb gazdaságokban sem lehet szó.

Nemzeti létünk, politikánk és jövőnk azt kívánja, hogy a hazának mentől több egészséges és munkás keze legyen. Akik a világot járták, már tudják, hogy a hazai barna kenyér még is jobb az idegen léha kenyérnél, tehát ezentúl talán jobban megis becsülik. Ugyanazért az illetékesek részéről már az általános közérdek szempontjából is méltánylást és megbecsülést érdemelnek. Ezen esztendő úgy látszik már a fentebbiekből is, hogy mostoha lesz. De még sem lehet annyira mostoha, hogy ami földünk, melyet hajdan tejjel-mézzel folyó földnek neveztek, minket ki ne tarthasson. Ügyeseknek, számítóknak és takarékosoknak kell lennünk, hogy ez által helyre pótoljuk azt, amit az idők mostohasága tőlünk elvett. Sohase feledkezzünk meg arról, hogy igaz az, miszerint az idősebb egyideig a gyöngébbet el is nyomhatja, de végre is be kell látni, hogy a gyöngének, vagyis a szegényebbnek is élni kell. A mi népünk aczélós izmu, az bir, és akar is dolgozni, csak legyen mit és fáradsága némileg megtérüljön. De nekünk óriási hibánk, hogy lévén mi földmivelő állam, munkakeresletünk felette aránytalan mérték-

ben fejlődik munkanyújtási arányunkkal szemben. Nincs gazdasági iparunk, nincs magasan kifejlett gazdasági kulturánk. Ha ezek meglennének, nem fájna a fejünk, hogy ezer és ezer egészséges munkás kezet télen át mivel foglalkoztassunk.

Gróf Széchenyi István politikájának az volt a sarkpontjai; hogy sokan legyünk együtt érték és együvé tartozók, kik izmos karokkal sokat produkodjunk úgy, hogy levonásos szükségleteinket, valami tartalékul mindig megmaradjon. Ez a nemzeti vagyon. Ennek általánosnak és aránylagosan felosztottnak kellene lenni. Igaz, hogy az ő igaz és nemes eszméinek hirdetésétől vagyonban is gyarapodtunk, de nem oly mértékben és általánosan, mint kívánatos volna. Nem is leszünk mi általánosan megelégedettek addig soha, míg a hazának minden munkabíró keze télen-nyáron át megszakítás nélkül nem dolgozhatik. De akkor aztán, ha jön is egy nyomorúságos év, fel sem vesszük mivel anyagilag is daczolhatunk az idők mostohaságaival. Hogy ez idővel be fog következni, bizonyos, mert ő hirdette, hogy „Magyarország lessz”. Amit pedig hirdetett, még addig minden bekezdett.

Marosán Kornél.

H I R E K.

Hátralekos előfizetőinket tisztelettel kérjük, sziveskedjenek előfizetési díjaikat kiadóhivatalunkba beküldeni.

Személyi hírek. Hehelein Károly praelátus-kanonok egészségi okokból Gasteinba, dr. Lessenyey Ferencz apostoli főjegyző, praelátus-kanonok Szliács-fürdőbe utazott, dr. Binder András kanonok szülőföldjén Máramarosszigeten időzik.

Papneveldei rektorváltozás. A püspök ur Ó Méltósága dr. Kádár Ambrus praelátus-kanonokot több ízben is megismételt kérése folytán a papnevelő-intézetben viselt kormányzói állásától felmentette és helyére dr. Binder András kanonokot nevezte ki a papnevelő-intézet rektorának. Kádár Ambrus dr. tizenöt éven keresztül állott a papnevelő-intézet élén, melyet atyai szívének jóságával, angyali szelidségével, mély bölcseségével, papi erényeinek követésre méltó példaadásával kormányozott. Jóságos szive mindig melegen érzett az ifjuság iránt, melynek érdekeit előmozdítani vágyainak leghőbb óhajtása volt. A püspök ur Ó Méltósága meleg hangu levélben köszönte meg fáradozásait, melyeket hosszú évek során keresztül kifejtett a papnevelés terén.

A főpásztor köszönete. Említettük már, hogy dr. Lessenyey Ferencz apostoli főjegyző praelátus-kanonok a zárda részére 11500 koronáért megvásárolta az intézet mellett fekvő telket, mely építkezésre legalkalmasabbnak mutatkozik. A püspök ur Ó Méltósága a nemes szívü főpap ezen áldozatkészségéért igen meleghangu levélben mondott köszönetet. Lessenyey Ferencz dr. már több alkalommal gyakorolt a zárdai intézetekkel szemben a jelenlegihez hasonló jótékonyt.

MOLDOVÁN JENŐ
KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR

== ITT AZ ALKALOM! ==
Üzlet átalakítás miatt mélyen leszállított árak!
Batiszt, zefirek 12 krajczár. Kartonok és mosódelinek 22 krajczártól. Szövetek, delinek, batisztok, vásznak, kanavásznak és minden más ozikkeken.
LESZÁLLÍTOTT ÁRAK. CSAK RÖVID IDEIG.

Elnökválasztás. A „Szatmári Termény- és Hitebank Részvénytársaság“ elnökökévé egyhangu lelkesedéssel *Szerdahelyi* Ágoston vetési és *Jékey* Zsigmond géberjéni nagybirtokosokat választotta meg.

Kinevezések a törvényszéknél. Az igazságügyminiszter a szatmárnémetii törvényszéknél Sággy Endre telekkönyvvezetőt a IX. osztályba, Persenszky Miklós segédtelekkönyvvezetőt telekkönyvvezetővé, Bodnár Lajos, Bura József, Pujda János, Szenek Árpád és Bene Károly irnokokat irodatiszteké, valamint az erdődi járásbírósnál Papp Sándor és Csuesai István irnokokat irodatiszteké nevezte ki.

Papneveldei lelkiigazgató. *Binder* András dr. theol. tanár és papneveldei lelkiigazgatónak kanonokká történt kinevezetése folytán az előbb állások üresedésbe jövé, a püspök ur Ó Méltósága dr. *Kováts* Gyula nőképződei igazgatót nevezte ki a dogmatika tanárának és a papnevelőintézet lelkiigazgatójának úgy azonban, hogy ezen kinevezés a képzőintézetnél viselt állását nem érinti. *Kováts* Gyula egyik legtehetségesebb fiatal papja egyházmegyénknek, ki Rómában végezte felsőbb theologiai tanulmányait, hol a theologia és filozófia doktora lett. Szép képzettséggel és finom műveltséggel bíró férfiú, emellett telve munkakedvvel, ambícióval, így a fiatal klérus lelki és szellemi vezetése jó kezébe lett letéve.

Iskolatársak találkozója. E hó 2-án jöttek össze városunkban a kir. kath. főgimnáziumunk ama volt növendékei, kik 30 évvel ezelőtt telték le az érettségi vizsgálatot. Előző este ismerkedési estély volt a Pannóniában, másnap délelőtt 9 órakor gyülekeztek a főgimn. tanácskozási termében, honnan *Ratkovszki* Pál igazgatóhoz mentek tisztelegni, ki előtt dr. *Fechtel* János főgimnáziumi tanár adott kifejezést ama benső tiszteletnek, mely a volt tanulótársak szívében az intézet igazgatója és tanári kara iránt él. Ezután az elhalt tanárok és tanulótársakért gyászmise volt az intézeti kápolnában, melyet dr. *Fechtel* mondott. Majd meglátogatták volt szeretett osztályfőnöküknek *Jandrissics* Jánosnak, és volt tanárunknak *Gyurits* Antalnak sírját. Déli 12 órakor egykori igazgatójuknál, *Hehelein* Károly praelátus-kanonoknál tisztelegtek, hol *Krasznay* Gábor kir. körjegyző fejezte ki az iskolatársak szeretetét és ama rendkívüli tiszteletet, melylyel az új iskolatársak el vannak telve volt igazgatójuk iránt. Délben a Kossuth-kerti kioszkban volt ebéd, hol *Ratkovszki* Pál igazgató és *Orosz* Alajos tanár is részt vettek. Az iskolatársak közül jelen voltak: *Blazsek* Géza szentszéki ülnök plébános Vinna, dr. *Ember* Elemér orvos Szinérváralja, dr. *Fechtel* János szentszéki ülnök, kir. kath. főgimn. tanár, *Fölkel* Béla kir. kath. főgimn. tanár Szatmár, *Harmat* Adolf kir. főmérnök M.-Sziget, dr. *Hereinger* Ferenc v. főorvos Nagybánya, *Imre* Lajos pénzügyi titkár Székesfehérvár, dr. *Joó* Imre ref. főgimn. tanár Nagykőrös, dr. *Krasznay* Gábor kir. körjegyző Kisujszállás, *Méhes* Mihály g. k. plébános Czéke, *Péchy* László műszaki tanácsos, az „Ecsedi-láp lecsapoló társulat“ igazgató főmérnöke Nagykároly,

Pajor Endre r. k. plébános Császlócz, *Sengschmiedt* Frigyes ny. urad. erdősz Nagykároly dr. *Szabó* Sándor Budapest székesfőváros tiszti főorvoshelyettes és az országos közegészségi tanács tagja, *Szilágyi* József erdőszámtanácsos M.-Sziget, *Szimon* Béla urad. főerdész Nagysikarló, dr. *Timár* Zsigmond ügyvéd Szatmár, *Vadász* Gusztáv r. k. plébános Mátészalkán, *Varju* Sándor es. és kir. kapitány Szatmár. — A 25 évvel ezelőtt érettséget tett ifjak szintén találkoztak. Jelen voltak közülök: dr. *Heller* Gyula orvos Szatmár, *Horátius* Pál rk. plébános Jenke, *Keresztes* Endre birtokos Szatmár, *Nagy* Károly m. kir. erdőmester Lugos, dr. *Paul* Lipót orvos Budapest, *Szentkirályi* Zoltán országgy. képviselő, rk. plébános Göresön, *Sztankai* Gyula gk. lelkész Rakasz, dr. *Tóth* István egyetemi tanár Budapest, *Tóth* Sándor igazgató-főmérnök Királyhelmezz, dr. *Török* István közkórházi orvos Szatmár, *Vodicska* Imre miniszteri titkár Budapest, dr. *Zahoray* Pál rk. plébános Nagyszőlős, dr. *Teörsök* Károly ügyvéd Szatmár, *Aiben* József gazd. intéző Lázári.

Tanári kinevezés. A püspök ur Ó Méltósága *Varjas* Endre munkácsi áll. főgimnáziumi hitoktatót a helybeli tanítónőképzőintézetbe tanárnak, *Boschetti* Andor szatmári segédlelkészt a munkácsi áll. főgimnáziumhoz hitoktatónak nevezte ki.

Hymen. *Kondás* István polenai körjegyző mult esütörtökön esküdtött örök hűséget *Ilosvay* Mariskának, *Tahy* Ábrahám doruszkai lelkész unokahúgának. Násznagy volt *Tahy* Jakab miniszteri tanácsos, míg a nászasszonyi tisztet *Kende* Péterné sz. *Sztáray* Sarolta grófnő töltötte be.

Uj tanulmányi felügyelő. A püspök ur Ó Méltósága *Kaisz* Józsefet az Irsik-konviktusban viselt tanulmányi felügyelői állásától saját kérelmére felmentvén, nevezett intézet tanulmányi felügyelőjének *Varjas* Endre nőképzőintézeti tanárt nevezte ki.

Áthelyezett gyakornok. Dr. *Falussy* Árpád főispán *Madarassy* László közigazgatási gyakornokot szolgálattételre az alispáni hivatalból a csengeri főszolgabírói hivatalhoz helyezte át.

Papnövendékek felvétele. A szatmári egyházmegye kötelékébe e hó 2-án vétettek fel a papnövendékeket. És pedig *Zsomlieska* Károly a szatmári kir. kath. főgimn. VII., *Benedek* Ödön a beregszászi főgimn. VII., *Pakác* Károly a nagykárolyi, *Czengross* Béla a szatmári, *Schrölter* Lajos az egri, *Herezgegh* János és *Fechtel* Mihály a munkácsi, *Damjánovics* József a beregszászi, *Kiss* Miklós az ungvári főgimn. VI. osztályból. Feltételeken felvétele még *Veres* György, ki a gyulafehérvári papnevelő intézetben az I. évi theológiát végezte. Felvétele az erdélyi püspök választától van függővé téve.

Uj postamester. A nagyváradai posta- és távirdaigazgatóság *Nessel* Károlyné soproni lakost a nagyszekeresi postamesteri állásra kinevezte.

Gyászhir. Özv. *Lengyel* Adolfné szül. *Küszner* Róza urnó, szatmári lakos, folyó hó 5-én Budapesten elhunyt. Rövid másfél év

óta lakott Szatmáron s ez idő alatt is fényes tanulmányait adta jószívűségének áldozatkész adoményaival. *Küszner* Albert a szatmárvármegyei takarékpénztár r. t. cégvezető főkönyvelője nővérét, *Lengyel* Miklós a szatmári kereskedelmi iparbank r. t. könyvelője édes anyját gyászolja az elhunytban. — *Szabó* István szücsipáros, széleskörben ismert fiatalember. f. hó 5-én vasárnap este hosszas, sorvasztó betegségben elhalálozott. Az alig 32 éves életevirágában letört fiatallelmet tegnap délután helyezték örök nyugalomra.

Vasuti szerencsétlenség. Hétfőn este a városunkból 7 órakor induló vonattal szerencsétlenség történt. Midőn berobogott a hajdusoboszlói állomásra, hibás váltóállítás következtében belerohant a szembejövő tehervonatba. A mozdonyok összezúzódtak, néhány teher és személykoesi darabokra tört. Meghalt *Bakos* Ödön nagylaki ügyvéd és *Szegedi* Ferenc, a tehervonat vezetője. Súlyosan sebesültek 9-en, könnyebben sérültek 7-en. Városunkból senkisé meg. Nagykárolyból könnyében sérült *Rózenfeld* Zsigmond lapszerkesztő.

A honvéd katonai zenekar egy hónapra szolgálati okokból városunkból távol van, így a Kossuth-kertbe kiránduló s ott kellemesen szórakozó közönség esütörtökön és vasárnap délután a honvédenekar térzenéjét nélkülözni kénytelen. E helyett most *Bunkó* Vince bandája játszik.

A nagykárolyi Gaál-szobor készítése megvalósulás stádiumába jutott. A szobor-bizottság díszelnökévé dr. *Falussy* Árpád főispánt, elnökké *Ilosvay* Aladár alispánt, alelnökké *Debreczeni* István polgármestert és jegyzővé *Sróff* Gábor gimn. tanárt választották meg. Ezután kijelölték a szoborbizottság tagjait és megállapították a gyűjtő-ívek szövegét, amelyeket a közel jövőben fognak szétküldeni.

Uj énektanító. A püspök ur Ó Méltósága *Tary* Lajos székesegyházi kántort megbizta, hogy folyó évi szeptember 1-től a helybeli róm. kath. püspöki fiúiskolában az éneket tanítsa és szükség esetén a tanítókat helyettesítse.

Tíz éves találkozóra jöttek össze a szatmári kir. kath. főgimnáziumban 1898-ban érettséget tett ifjak, akik ma már számottevő helyet foglalnak el a társadalomban. *Julius* 1.-én fél 9 órakor az intézet kápolnájában hálaadó szent mise volt, amelyet *Orosz* Lajos főgimnáziumi tanár mondott. Utána *Ratkovszki* Pál igazgatónál tisztelegtek, majd a róm. kath. temetőbe vonultak, ahol elhunyt két társuknak dr. *Cserney* József és *Lengyel* Géza sírjára gyönyörű koszorú helyeztek. Dél-előtti látogatást tettek volt tanáraiknál, délben pedig a Kossuth-kerti kioszkban társas ebédre jöttek össze, amelyen szebbnél-szebb tósztokat mondtak, az intézetre, a tanári karra s a jubilánsokra. A pohár köszöntők sorát a rendezőség feje *Flontás* Demeter nyitotta meg, utána dr. *Lakatos* Géza, *Korsinszky* Zsigmond, *Karenonics* József, *Ratkovszki* Pál, dr. *Fodor* Gyula, dr. *Horváth* Gyula, *Orosz* Alajos, *Pásztor* Ferenc, dr. *Fechtel* János, *Furmann* István, *Fásztusz* Elek stb., némelyek 2—3-szor is tósztoztak. A kedélyes összejövetel este 7

Fogorvosi műtermem

és lakásom a *Lévay-palota* emeletén, *Hám János-utca* 12-ik szám alatt van (a kir. törvényszéki palotával szemben). Kiváló tisztelettel **BAKCSY**, fogorvos.

és lakásom a *Lévay-palota* emeletén, *Hám János-utca* 12-ik szám alatt van (a kir. törvényszéki palotával szemben). Kiváló tisztelettel **BAKCSY**, fogorvos.

óraig tartott. A jubilánsok közül megjelentek: Csomor Elemér kataszteri mérnök Szatmár, Flontás Demeter számtiszt Szatmár, Furmann István hitoktató Kisvárdán, dr. Horváth Gyula főgimnáziumi tanár Budapest, Kursinszky Zsigmond rk. plébános Nyíresaholy, dr. Lakatos Géza ügyvéd Budapest, Miller Béla vasuti tisztviselő Máramarosziget, Pásztor Ferenc rk. káplán Szatmár, dr. Rózenfeld József ügyvéd Szatmár, Scheiber Miklós műépítész Budapest, dr. Fekete Dezső ügyvéd Szatmár. Meghaltak négyen. Akadályozva voltak a megjelenésben 13-an. Volt tanáraik közül az ünnepségen részt vettek: Ratkovszki Pál, dr. Fodor Gyula, Orosz Alajos, dr. Kurtz Sándor, Erdélyi Imre, Lehóczky József, dr. Fechtel János, és Fásztusz Elek. Tíz év múlva ismét találkozunk, hogy szorosabbra fűzzék gyermekkori barátságukat.

Egyháztanácsai gyűlés. A szatmár-németi szatmári részi gör. kath. egyház tanácsa f. hó 5-én — vasárnap — délelőtt 11 órakor a városháza nagy tanácstermében tanácsülést tartott. Az elnöki széklet *Ferenc Ágoston* főgondnok foglalta el, míg a jegyzőkönyvet *Márosán János* egyh. jegyző vezette. A tanács tagjai majdnem teljes számmal jelentek meg a gyűlésen. A tanács a többiek között foglalkozott a Pap Lajos lelkész kedése idejében elköltött, de el nem számolt egyházi pénz visszakövetelésével, továbbá a kántori állás belöltésével is.

Szives kérelem Szatmár-Németi város és vidéke nagyérdemű közönségéhez! A magyar országos tüzoltó szövetség ez évi országos nagy gyűlését városunkban fogja megtartani 1908. augusztus 14—17 napjain. Ez alkalomból valószínűleg 2000—2500 idegen fog városunkba érkezni, a kiknek kellő módon való fogadtatása, elszállásolása az e célra megválasztott bizottságok feladatát képezi. A congresszus rendezése óriási pénzüldozatokat igényel. A hivatalos város 5000 koronát szavazott meg e célra. Ez az összeg azonban korántsem elegendő. Épen azért gyűjtő iverk boesáttattak ki s a gyűjtés szorgalmasan folyik, de az eredmény nem olyan, amivel meg lehetnénk elégedve. Épen azért a város nagy közönségéhez, ugyszintén a hozzánk tartozó, hogy úgy mondjuk a vidéknek velünk együtt élő intelligens társadalmához fordulunk avval a szives kérelemmel, hogy átérzeve a tüzoltó intézmény nagy horderejét, tudatában annak, hogy Szatmár-Németi városa az ország minden részéből ideseregők bírálatának lesz kitéve s így minden tekintetben meg kell mutatnunk azt, hogy városunk teljesen méltó arra, hogy az északkeleti Magyarország vezető városa legyen. — A tüzoltó congresszus rendezési céljaira, versenydíjakra, hölgyek díjára adakozni s szives adományait *Thurner Albert* urhoz, — Szatmári takarékpénztár egyesület — juttatni kegyeskedjenek. Minden adomány az összes helyi lapokban nyugtázva lesz. Kérésünket szives jóindulatukba ajánlva vagyunk, Szatmár-Németi, 1908. jul. 7. Kiváló tisztelettel: a Szatmár-Németi tüzoltó congresszus rendező bizottsága. *Tankóczy Gyula* parancsnok, *Thurner Albert* titkár.

Czirkusz. Városunkban ez idő szerint az ország egyik legjobb czirkusza, a Schmidt-féle czirkusz tart esténként előadásokat a vasuti internátus előtti téren. Mutatványai elsőrendűek, a czirkusz művészeti személyzete szintén elsőrendű erőkből áll. Maga *Schmidt* igazgató idomított lovaival gyönyörű produkciókat mutat be. A *Zsilinszki* testvérek orosz

kéz- és erőművészek mutatványai egyszerűen fenomenálisak, bármely világvárosban is meg lehetnének velük elégedve. A bohócok igen ügyesek, mókáikkal: egyik a szamarával, másik a bokszolással, a harmadik a némajátékával hahotáig nevetetik a közönséget, mely csak úgy dül, tódul befelé esténként 8 órakor a tágas czirkuszba s azt minden este szorongásig megtölti. A Schmidt-féle czirkusz a közönség pártolását meg is érdemli, mert mutatványai jobbra ujak, elsőrendű művészi dolgok. Ugy gondoljuk, hogy még sok kellemes perceket fogunk élvezni, míg a Schmidt czirkusz itt lesz.

Megyei közgyűlés. Szatmárvármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi július hó 10-én d. e. fél 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

Nőegylet kiadása június hónapban. Árvaházra 195 K 72 f. Szegények segélyére 162. Röggtöni segélyekre 27. Tűzbiztosítás 1850. Összesen 403 K 22 f.

Selyemgubó beváltás. A városunkban termelt selyemgubók beváltása, osztályozása s kifizetése most folyik a Kinizsi utcai áll. iskola IV. f. oszt. tantermében a földszinten. A ki nem restelt e hasznos bogarakkal rövid hat hétig kellően és szabályszerűen foglalkozni, annak markát most esengő aranyok ütik meg. Kívánatos, hogy jövőre minnél többen foglalkozzanak e hasznos jövedelmező és igen kevés befektetéssel járó selyemtenyésztéssel.

Igazságügyi kinevezés. Halmágyi Ferenc és Löwi Albert halmi-i segédtelevkönyvezetőket, televkönyvezetőkké léptették elő.

Adományok a tüzoltó kongresszusra. Haller Ottó 3 kor., Scholtz Emil 10, Gyulay Lajos 2, Reiter Jakab 20, Krasznay István 5, Valkovics Sámuel 20, Szatmári Gözmalom 50, Dr. Boromisz Tibor püspök 200, Szatmári Takarékpénztár Egyesület 50, Joó Sándor 20, Pásztori Árkád 40, Scheffeli Sámuel 5, Neuschloss-gyár 100, Lükő Sándor 5, Kiss Pál 2, dr. Muhy Zsigmond 5, Wallon Ede 10, Inglik József 10, Csajkos Gyula —.60 fill., Dellman —.30, Roóz Testvérek 5, Csippler F. —.50, N. N. —.50, Freund Sámuel 2, N. N. —.40, Szőke Ödön 1, Földes Sándor 1, Hartmann Jakab 1, Kálmán Lajos 1, Melehner Testvérek 1, Félegyházi Sándor 5, Páskuj Gerő 2, Miklusovszky A. 20, Szabó Lajos 1, Somlyay Elemér 1, Berkovits H. —.30, Fried S. —.20, Weiser Gyula —.40, Oestereicher Tóbiás 1, Berger V. —.20, Szabó B. —.20, Szőke Béla 10, Lengyel Károly 5, Lengyel Imre 5, Paulovits József, 1, Löwinger József 2, Rohlich Sámuel 3, N. N. —.50, Bossin 5, N. N. —.50, Dr. Fekete 2, Szücs József 5, Kovács József 10, Lindenfeld D.-né 1, dr. Kölcsey Ferenc 10, dr. Herman Lipót 5, Pfalz Emil 1, Berecz János 1, Majeresik János 1, Zemler Sámuelné —.50, Világossy G. 2, Horváth Bertalan 40, Unger Ármán 1, Ullmann Testvérek 1, Batniczky I. 5, Medgyesi Ferenc 2, Freund Sámuel 1, N. N. —.60 Kinál Géza 2, Nagy Pálné 40, Pápay Endréné —.40, Göbl Sándor 1, Gelb Dávid —.20, Rózenblatt József 1, Farkas László 1, Györy Károly 2, dr. Ehrenreich L. 2, Schön Mór —.50, Stark Jenő 1, Szlávik Zsigmond 1, Kellner és Sándor 1, Huszár Aladár 1, Somlyai Gyula 1, Weisz Emánuel 1, Vajda Mihály 1, Róth Simon 1, Lendek Pál 2, Fischer Antal 1, Reiser János 2, Mertz József 2, Vuja János 1, Lövy Miksa 1, Bródi Vilmosné 1, Guttmann Sámuel 1, Bettelheim

A. 1, Schönberger —.40, Steinberger Éliás és fiai 2, Schusztér Gyula —.50, Moldován Jenő 1, Kiss László 2, Délezeg Lajos 2, Koós Sándor 1, Virágh Lajos 1, Kepes Dávid, 1 Illyés János 1, Bárdólyi Ferdinánd 2, Boros Anolf 1, Grosz Adolf 1, dr. Erdélyi Miksa 2, Braun Lajos 1, Beer Miklós 1, Molnár Mihályné 1, N. N. —.50, Breztkó János 1, Róth Róbert —.50, Szabó Gusztáv 1, Kaufmann Ignác —.50, Gyurkán Mátyás 1, Lebovits S. —.40, dr. Timár Zsigmond 5, dr. Haraszthy Béla 2, dr. Harsár Géza 2, dr. Makár Károly 2, Rosenfeld Miksa 1, Wallon Lajos 2, Ládaj József 2, Hasenfeld Zsigmond —.50, N. N. 20, Gottlieb Lipót —.50, Székely Sándor 1, Koos Kálmán 2, Adlerstein Mór 2, Goldenberg S. —.50, Lányi Béla —.50, Friedman Samu —.50, Benkó Sándor —.50, Cseplák Bálint —.50, Wertheimer Lipót 1, Rác István 1, Komáromy István 1, Kron Mihály 2 koronát.

Fagy júliusban. Folyó hó 1-re virradóra az alsóverezkei határban és környékén annyira lehült a levegő, hogy kevés kivétellel az összes vetemények elfagytak. Az időjárás ázóta állandóan nagyon hűvös; további fagyaktól is tartanak.

Végzetes fürdés. Közegremetén a múlt nap egy 16 éves fiú és egy 14 éves leány a Tur folyóban fürdött. Az ár a Turon épített s épen működésben levő vizimalom közelébe sodorta őket s a kerék mindkettőt elkapta. A fiúnak karjait és lábait, a leánynak egyik karját a szó teljes értelmében összetörte, Távirati értesítésre Bajnócy Géza. járásorvos azonnal kiszállt a helyszínén s megadta a szerencsétleneknek az első orvosi segélyt. A fiút a szatmári kórházba szállították a leányt szülői háznál ápolják.

Szatmárvármegye adóhátraléka. Plachy Gyula pénzügyigazgató a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén tett jelentést Szatmárvármegye adóhátralékáról. E szerint 1907. év végén a vármegye adóhátraléka 1,178.662K 70 fillérre rugott; 1908. év I. és II. évnegyedében a hátralék 1,219.891 K 66 fillér; így az összes adóhátralék 2,430.314 K 36 fillér.

Áthelyezett tanítónők. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kulinné Bolváry Ilona* feketeadói és *Zeke Berta* szatmárhegyi állami elemi iskolai tanítónőket kölcsönösen áthelyezte.

Kinevezések. Ófelsége *Fekete Sándor* helybeli törvényszéki jegyzőt a borosjenői járásbíróshoz albirónak, a pénzügyminiszter *Payka Vilmos* szatmári pénzügyi számellenőrt állomáshelyén való meghagyás mellett pénzügyi számvizsgálónak, *Ajakai János* és *Bodnár László* nagykárolyi pénzügyi számtiszteket végleges minőségű számellenőröknek nevezte ki.

Uj huszokoronás bankjegy. A hivatalos lap közli az Osztrák-Magyar bank hirdetését a most forgalomban levő, vörös színű huszokoronás bankjegy bevonásáról és új kékszínű huszokoronás bankjegy kibocsátásáról. Junius 20-án kezdődött abban a mértékben, ahogy a régi, most forgalomban levő és 1906. január 2-áról keltezett bankjegyet bevonják. A régi bankjegyet 1910. junius 30-áig kell beváltani. Ez időponton túl a bank többé nem köteles a régi bankjegyet elfogadni vagy beeserélni.

Az állami tisztviselők s a lakáspénz. Az 1908. IV. negyedétől kezdve az összes állami tisztviselők altisztek, szolgák és szolgák

a budapesten megállapított 800 koronás lakbér 90, 80, 70, 60, 50°-ébe soroztatnak be a beváltott házbér vallomások alapján. Ezen munkálatok helyszíneléssel együtt végeztetnek, mert helyszíni szemle útján állapítandó meg, hogy a tényleg bérbeadott 3 szobás lakások megfelelnek-e egy a IX. fizetési osztályba sorozott áll. tisztviselők igényeinek. Eme helyszínelési munka elvégzését, a pénzügyminiszter a nagykarolyi pénzügyigazgatóság útján Szatmáron a kir. adóhivatali s a helybeli számellenőrre ruházta. A kir. adóhivatal a maga részéről ezen munka elvégzésére Berey Károly s Juhász Gedeon kir. adótisztviselők bízta meg, kik a jár. számellenőrrel, Payka Vilmosossal együtt teljesítik ezen munkálatokat.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Dr. FODOR operateur
fogorvosi intézete
Deák-tér 8., Gillyén-ház.

Weisz Zoltán modern könyv-, zenemű- és papirkereskedését a Gutmanpalota sarokhelyiségében, fényesen berendezve, megnyitotta!

Keleti pályaudvar nagyszállója Budapesten (Thököly-ut) a keleti (központi) pályaudvar indulási oldalán megnyílt. Ezen szálloda a legmodernebb, a mai kor igényeinek megfelelő kényelemmel be van rendezve, villanyvilágítás, fürdők stb. Minden oldalról villamos közlekedés. Telephon, posta és távirduhivatal a házban.

Vásároljunk osztálysorsjegyet a m. kir. főtőzsdében Szatmár, Deák-tér. A húzás már május 23-án kezdődik. $\frac{1}{1}$ sorsjegy ára 12 kor., $\frac{1}{2}$ 6 kor., $\frac{1}{4}$ 3 kor., $\frac{1}{8}$ 1 kor. 50 fillér.

Üzlet átvétel. A Néhma Lajos József kávéüzletét átvette **Benkő Sándor**, kinek előzetes és szakképzettsége biztosítja a vevő közönséget. 10—12%-al olcsóbban szerelhetjük be kávé szükségletünket mint bárhol.

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet **Kepes Dávid** mű-órás és ékszerésznél, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszerészi cikkekben — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

Kölesön-könyvtár

Kazinczy utca 16. sz. alatti üzletében a magyar irodalom régi és legújabb jeles íróinak művei olcsó díj mellett kölesön vehetők. — **Cseplák Bálint.**

FÁBIÁN GYÖRGYNÉ mű- és élővirág-üzlete **SZATMÁR-NÉMETI, Rákóczi-utca 26-ik szám.** Sürgőnyezim: **Fábiánné.** Telefon-szám: **148.** Ajánl menyasszonyi, béli és névnapi csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és díszitményeket. — Cserepes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutányos árban.

Német nyelvre,

zongora-tanításra, esetleg ruhavarrásra és szabásra

kerestetik egy tanítónő

nevelő-intézetbe. (Zárdába.) Folyamodványhoz csatolandó keresztlevél, esetleg oklevél és eddigi működési bizonyítványok hitelesített másolata. Hova? megmondja e lap kiadóhivatala.

Goddam!

Végre egy gyorsan és biztosan ható tyukszem szer.

Cook & Johnsons
amerikai szabadalmazott

tyukszem
= gyűrű =

1 darab 20 fill. 6 drb. 1 K postán, 20 fill. portó. Kapható a birodalom minden gyógyszerárában valamint orvosser-drogériákban stb.

Dr. Erdélyi Miksa

fogorvos.

Lakik: SZATMÁR,
Rákóczi-u. 24. sz. (saját ház.)

KASZÁLÓ,

mely 10 év óta jószággal legeltetett Csonkási bérletünkön (kövesut és vasut mentén) 2 holdanként

kiadó.

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-tér 7. sz.

Telefon szám 16.

Pályázat kántori állásra.

A nagykarolyi róm. kath. hitközség f. évi okt. 1-én megüresedő

kántori állásra

pályázatot hirdet.

A kántor javadalmazása áll 600 kor. készpénzfizetésből, 9 kath. hold szántóföldből, 500 korona stóla jövedelemből, (amely azonban a már megkezdett rendezés folytán emelkedni fog) és természetben adott lakásból (esetleg 300 K lakpénz.)

Kellően felszerelt pályázatok a róm. kath. egyházközség elnökségéhez **f. évi augusztus 1-ig** nyújtandók be.

Nagykaroly, 1908. július 1.

Az elnökség.

Aki jó bort akar inni, az keresse fel a HUNGÁRIÁT. Szíves pártfogást kér tisztelettel Weisz Adolf vendéglős.

Elsőrendű porosz kőszén és vágott tűzifa

valamint

I. rendű bükkhasábfa,
I. rendű gyertyánfa,
I. rendű eserfa,
I. rendű tölgyfa,

vastag hántott vargafa,
többféle dorongfa kapható

Fischer Herman

fakereskedőnél Szatmár,

Bárhory-utca 10. sz. Telefon 122.

Raktárak: a lakásnál, a Szentvéres máv. állomásnál.

!! UJ ÉPÍTÉSI MÓD !!

amely hovatovább általános elterjedést nyer, mivel teljes szoliditás mellett igen gazdaságos a Triumfátor-géppel gyártott

üreges betontömbök

felhasználása úgy ideiglenes, mint állandó jellegű építkezéseknél a közönséges építés összes előnyeit biztosítja. — **Könnyű melegtartó, tűzbiztos és igen olcsó,** úgy, hogy már kisebb épületeknél is **nagy megtakarítás** érhető el, különösen homok és kavicsgazdag vidékeken. Szállítom az összes gépeket **cementáru-gyártási iparhoz.**

Kérjen díjmentve B. B. X. prospektust, tájékoztatót és küldjön díjmentesen próba-anyagot kavics- vagy homokanyagából

Komárom vidéki takarékpénztár áruosztálya címén KOMÁROM.

Kedvező fizetési feltételek! Képviselek kerestetnek!

Keleti Pályaudvar

TELEFON 64-57. **nagyszálloda** TELEFON 64-57.

Budapest. VII. kerület, Thököly-ut 18.

A keleti pályaudvar indulási oldalán. A legnagyobb komforttal berendezve. Szobaárak 2 40 K-tól kezdve, villanyvilágítással együtt **Utazóknak 20% engedmény.** Posta és távirat a házban Minden oldalról villanyos közlekedés. **Tulajdonos Hersch Samu.**

Uj tűzifa raktár!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy több évi tapasztalásom arra az elhatározásra juttatott, hogy Szatmárnémeti város közönségének a legjobb minőségű **tűzifával** való ellátása végett

UJ TŰZIFA RAKTÁRT NYISSAK.

Köbméterenkint vagy **ötenkint** a legteljesebb **mértéket adom**, amit eddig a n. é. közönség nem igen tapasztalhatott. **Uj tűzifa raktáramban kapható I-ső és II-od rendű gyertyán-, bükk- és tölgyfa olósó árak mellett.**

Ugyiszintén vágott tűzifa is kapható. A telepsaját házamnál, **István-tér 22. szám alatt, valamint a MAV. állomásánál van.** A megrendeléseket **István-tér 22. sz. alatti házamhoz kérem.**

Főtörökvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönséget a legnagyobb megelégedésére kiszolgáljam, ugyanezért becses pártfogását kérve, maradok

mély tisztelettel

MÓNUS LAJOS tűzifakereskedő.

Dr. MÁLNAI MIHÁLYNÉ

felsőbb leány tan- és nevelőintézete

Budapest, VI., Teréz-körut 39. sz., I. em. Internátus és iskola, bennlakó, félbennlakó és bejáró növendékek számára. **Elemi iskola, felsőbb leányiskola, továbbképző tanfolyam.** 14-ik iskolai év. Államérvényes bizonyítványok. Korlátolt számú növendékek. Gondos családi nevelés. Egészséges, tágas helyiségek, elsőrangú ellátás. Kiváló tanerők. Bennlakó francia és angol nevelőnők. Bővebb felvilágosítást nyújt és kívánatra prospektust küld.

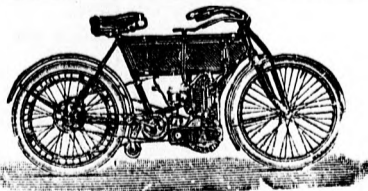
Az IGAZGATÓSÁG.

Megnyílt a

Hammer Ignátz

műszerész, kerékpár és varrógépraktár Szatmár, Batthyányi-u. 1.

Schwarz Albert-féle bolthelyiségben.

Ajánlja világhírű **Puchmotor** és **kerékpárokat**, valamint minden rendszerű **varrógépeket** kényelmes heti vagy havi részletre.

Javitó műhelyemben

kerékpár, varrógépeket és mindenféle műszereket **szakszerűen és jótállás** mellett eszközöltek. — Kerékpár alkatrészek, **gummik, szabadonfutók** nagy választékban.

Árjegyzék

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
SZATMÁR, a Széchenyi-utca sarkán.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.		Szalonák.	
	frt. kr.		frt. kr.		frt. kr.
1 ko. marhahus pecsénye	64	1 ko. debreczeni páros	60	1 ko. sonka csont nélkül	1 30
1 " " levesnek	60	" " lengyel kolbász	80	" " kifőve	2 50
1 " sertéshus	68	" " sonka kolbász	80	" " Császár hus bőrrel	90
1 " borjúhús	76	" " krakói	80	" " karaj bőr nélkül	90
1 " bárányhús	60	" " krinolin	80	" " lapocka és oldal	72
1 " juh-hús	—	" " parizer	80	1 ko. pácizolt nyelv	1 —
1 " friss háj olvasztani	72	" " máj sajt	80	1 drb sertés nyelv	20
1 " " szalona	72	" " disznófej sajt	74	1 ko. tepertő	80
1 " " bőrnélkül	72	100 pár virsti tormás	5 —		
1 " friss kolbász borsos	76	100 pár frankfurti	8 —		
1 " fokh. citromos	76	100 drb. salvaládé	5 —		
1 " friss zsír	80				
Kolbász árak.					
1 ko. szalámi	2 —				
1 " füstölt magy. kolb.	90				
		1 ko. sonka pácizolt	1 20		
				100 ko. fehér szalona	76 —
				1 ko. paprikás stráf	88
				" " kolozsvári szelet	96
				" " füstölt szalona	80

Tisztelettel: **Bölönyi László.**

IFJ. RUBINSZKY FERENCZ

IPARMŰVÉSZETI MŰHELYE
SZATMÁR, UJ-UTCA 3/a SZ. (SAJÁT HÁZ).

Modern háló, ebédlő, szalon vagy uri szoba berendezések, valamint leányszoba berendezések művészi kivitelben készülnek.
KIVÁNATRA TERVEKKEL IS KESZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

Inglík József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű **polgári öltönyöket, papi reverendákat**; mindennemű öltöny készítésnél a fősuiyt az **elegáns szabás és finom kivitelre** fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben, Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem **nagy forgalma** által áruimat **olcsóbb ár mellett szállíthatom**, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközölteknek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni-biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,
szabómester.

Az alábbi elsorangu czegeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Gárdos Ferencz könyvkötő

Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETÉT

a mélyen tisztelt közönség szives figyelmébe.

KOMÁN JÁNOS köszörüs-mester
SZATMÁRON

a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy

köszörüs műhelyemet

1907. aug. 1-étől (régi helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány lépéssel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át.** Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádogos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönség szives pártfogását kérve,

tisztelettel **KOMÁN JÁNOS.**

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszímák is készülnek.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Vuja János

-hoz, **SZATMÁR, Deák-tér,** (Keresztes András-féle ház.) aki dusan felszerelt **cipő-raktárában** csakos **valódi finom bőrből,** a már is világhírű hazai gyárakban cipőket és oszímákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza forgalomba és üzletéből **minden olcsóbb rendű készítményt** a szokásos bőr és talp utánzatokat teljes kikkészöbölte, és a kinék áruí osinosság dolgában is párját ritkítja

Mindenkinek

saját érdeke, hogy üveg, porcellán és lámpa-.. áru szükségletét ..

Oesztreicher Tóbiás

gyári nagy raktárában szerezze be **SZATMÁRON, Deák-tér 21. sz. a.,** és a nagybányai fióküzletében

Ajándék áruk:

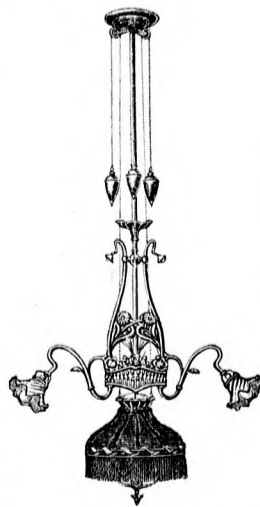
Tisztelettel tudatom, hogy a nyári idény alkalmára dusan felszerelt üveg és porcellán üzletemben az árakat tetemesen leszállítottam. — Helyszüke miatt csak a következő tárgyak árai szolgáljon tájékozásul:

Valódi karlsbadi 6 személyes étkező készlet	K 14.—től feljebb.
„ „ 6 „ teás „	K 6.—től „
„ „ 6 „ kávé „	K 5.60-tól „
„ „ 6 „ feketés „	K 5.60-tól „
„ „ „ mosdó „	K 8.—től „
„ „ teás csésze préselt 6 pár	K 1.90-től „
„ „ kávé „ „ 6 pár	K 1.90-től „
„ „ feketés „ „ 6 pár	K 1.50-től „

Csiszolt kristály üvegből különböző díszítéssel
Vizes készlet 6 személyre K 1.70-től feljebb
Boros „ 6 „ K 1.30-tól „

Liquörös „ 6 „ K —.95-től feljebb
Talpas üvegtál 6 tányérkával K 1.30-tól „
Csigaszerkezetű díszes függő lámpa 5.80-tól „

Kiházasítási berendezések és ajándék dísz tárgyak, dus választékban, kivételes előnyökkel kaphatók. **Villamos oszillárok** nagy választékban. Házi telephon, villamos csengő és villanyvilágítási bevezetések, valamint javítások jutányos árban, pontosan eszközöltetnek. Villamoségő drbjá 60 f. Mindenféle ujdonsági villamos égő kapható.

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a nyári vásár!

Óriási választék ujdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

Kazinczy-u. 10. sz. alatt kaphatók a legegyszerűbbtől a legizlésebb tárgyak, u. m.: játék, díszmü, rövid, nürinbergi, aczél, tajték, üveg, porcellán és öntvény-árak, grammophonok, fonographok, lemezek és hengerek óriási választékban, mélyen leszállított árak mellett vásárolhatók

BLATNICZKY ISTVÁN

SZATMÁR, Kazinczy-utoza 10. sz. alatt levő

„SZATMÁRI BAZÁR“-JÁBAN.

MÉRSÉKELTEN SZABOTT ÁRAK!

Automobilok és 3 kerekű triciklik.

Óriási választék francia babákban.

Mielőtt személy, jelzálog, vagy építési

KÖLCSÖN

íránt intézkednék, kérjen díjtalanul prospektust.

MELLER L. EGYED — BUDAPEST
IX., Lónyai-utca 7. szám. — Telefon-Interurban 46—31.

100.000

lábát tesz tönkre a szük cipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jó

barátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

VALEK és RAJZ

cipész mesterek üzletében

Szatmár, **Eötvös-u. 2. (Heinrich-palota.)**